

KÓR-HÁZUNK

2008. augusztus • V. évf. • 5. szám

JÓSA ANDRÁS OKTATÓ KÓRHÁZ FOLYÓIRATA

Semmelweis Díjátadó Ünnepség

2008.

SEMMELWEIS NAP

Hatékonyabb működés

Milliárdos beruházások a Jósa András Oktató Kórházban

13 milliárdos fejlesztés megvalósítására nyújtotta be pályázatát a Jósa András Oktató Kórház menedzsmentje. A tervek között a tömbkórházi struktúra kialakítása és az onkológiai centrum továbbfejlesztése szerepel. A közel másfél milliárdos önerő biztosításához a megyei önkormányzat 6 milliárd forint értékű kötvénycsomagot bocsátott ki - tájékoztatta lapunkat a megyei közgyűlés elnöke, Seszták Oszkár.

Országos szinten a rendelkezésre álló forrás 72 milliárd forint, ebből 12 milliárdra pályázott a megyei kórház. Az intézmény menedzsmentje olyan pályázati csomagot készített el, amely megalapozottá teszi az elképzelések megvalósítását. Fontos kiemelni az onkológiát, ami önmagában egy hárommilliárdos fejlesztési csomagot jelent, ebből másfél milliárd forintba kerül a gép-műszer beszerzés és ugyanennyibe a kubatura kialakítása. A fenntartó megyei önkormányzat folyamatosan érzékeli azokat a nehézségeket, amelyekkel az egészségügyi intézmény a mindennapok gyakorlatában szembesül. Úgy látjuk, hogy a hatékonyság, a kórház jövője szempontjából igen fontos a tömbkórházi struktúra kialakítása, az elavult, korszerűtlen épületek modernizálása. A fejlesztési elképze-

lések megvalósulását követően egy tömbbe kerül majd a Gyermekgyógyászat, a Belgyógyászati Központ, a Fertőző Osztály, az Onkológia és a Sürgősségi Betegellátó Központ. A Sürgősségi Betegellátó Központ 900 millió forintos beruházásának megvalósítására szintén pályázatot nyújt be a kórház, amihez a megyei önkormányzat 90 millió forint önerőt biztosít. A tervezett fejlesztések jelentősen emelik majd az ellátás színvonalát, hozzáférhetőségét, a betegek és a dolgozók komfortérzetét, hiszen nem mindegy, hogy megyén kívül eső gyógyintézetekben, vagy a helyi kórházban is lehetőség van európai szintű ellátásra.

A fejlesztési elképzelések megvalósításához a megyei önkormányzat biztosítja a pályázati önerőt. Amennyiben a maximális összeget nyeri el az intézmény, annak önrésze 1 milliárd 400 millió forint. Ennek az összegnek a biztosítása igen nagy anyagi terhet ró az önkormányzatra, de úgy vélem, hogy ezt csak a fenntartó tudja biztosítani. A megyei közgyűlés legutóbbi ülésén döntött a 6 milliárdos kötvénycsomag kibocsátásáról.

Amennyiben sikeresek lesznek a pályázatok és megvalósulnak az elképzelések, kubaturájában és műszerezettségében egyaránt megújul a kórház, ahol a korábban szétszórtan megjelenő orvos-szakmai szolgáltatásokat koncentráltan, jobb feltételek között veheti igénybe a lakosság. Kovács Mariann

A fejlesztési elképzelések megvalósításához a megyei önkormányzat biztosítja a pályázati önerőt. Amennyiben a maximális összeget nyeri el az intézmény, annak önrésze 1 milliárd 400 millió forint. Ennek az összegnek a biztosítása igen nagy anyagi terhet ró az önkormányzatra, de úgy vélem, hogy ezt csak a fenntartó tudja biztosítani. A megyei közgyűlés legutóbbi ülésén döntött a 6 milliárdos kötvénycsomag kibocsátásáról.

Jótett, nemes cél - televíziókészülékek ajándékba

Ajándékot kapott a kórház. A Csősz Cégcsoport a Társadalmi Felelősségvállalás programjának keretében két televíziót adott át az intézmény főigazgatójának.

A cégcsoport emellett a kórház munkatársai számára egyedi ajánlatrendszerrel dolgozott ki, melyet kizárólag az intézmény dolgozóinak kínálnak. Az erről szóló megállapodást az intézmény főigazgatója és a cégcsoport ügyve-

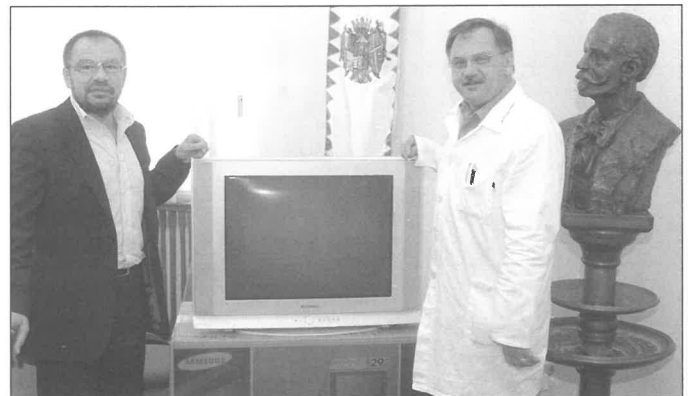
zető igazgatója aláírásával hitelesítette az adományozó ünnepségen.

A betegek ellátási körülményeinek javítása, gyógyulásuk elősegítése motiválta a Csősz Cégcsoport munkatársait, amikor arról döntöttek, hogy televíziókészülékeket ajándékoznak a Jósa András Oktató Kórháznak. A két tévé az Onkológiai Ambulanciára került, ahol a különféle műsorok nézése remélhető-

leg a kemoterápiás kezelésben részesülő betegeknek segít majd abban, hogy figyelmük kissé elterelődjön a beavatkozásról és kicsit könnyebben viselik el a hosszadalmas kezeléseket.

Csősz Ferenc, a gépkocsi-márkakereskedéseket üzemeltető cégcsoport ügyvezető igazgatója az együttműködési megállapodás aláírása alkalmából rendezett sajtótájékoztatón elmondta, hogy a

figyelemreméltó gazdasági tevékenység nyújtása mellett, kiemelt feladatuknak tekintik a nemes célok támogatását. Adományaikkal a közelmúltban több kitüntetéssel (Év Kórháza, Nemzeti Minőségi Díj) jutalmazott Jósa András Oktató Kórház szakmai munkáját ismerik el. A televíziókészülékek nem luxuskategóriát jelentenek, hanem a gyógyulást segítő környezet megteremtését szolgálják.

Semmelweis Nap - az egészségügyben dolgozók ünnepe

Díjátadással emlékeztünk meg Semmelweis Ignác születésének 190. évfordulójáról intézményünkben június 27-én. Kórházunkban több mint fél évszázados múltat tekint vissza, hogy ezen az ünnepen megállunk egy pillanatra, hogy felidézzük az „anyák megmentőjének” életútját, és elismerjük a kiemelkedő teljesítményt nyújtó kollégák munkáját. Dr. Pikó Károly, az intézmény főigazgatója ünnepi köszöntőjében arról az üzenetről beszélt, amit Semmelweis Ignác egész életútjával üzen a manának, azoknak az egészségügyi dolgozóknak, akik a XXI. század Jósa András Oktató Kórházában látják el nehéz, de szép feladatukat, a betegek gyógyítását, ápolását. Semmelweis Ignác az újító szellemű orvosok közé tartozott, aki nem félt változtatni a hagyományos orvoslás módszerein, annak árán sem, hogy törekvései gyakran óriási ellenállásba ütköztek, és hosszú időre eltöltötték az orvoslástól. Az élet-hosszig való tanulás, a betegekért való folyamatos küzdelem az esetleges konfliktusok felvállalása árán is, a jó kollegialitás, kitartás, tudásunk továbbadása az új generációnak, ezek azok az alapelvek, amelyek Semmelweis tevékenységét talán a

legszemléletesebben jellemzik. Semmelweis életútja példa, amelyből tanulni lehet.

Az egészségügy ünnepén, 30 munkatárs tevékenységét ismerte el Jósa András Emlékplakettal (Hadházy Gergely szobrászművész alkotása) a kórház vezetése.

A lap terjedelme miatt csak néhány kitüntetett érdemeiről, jövőt illető elképzeléseiről érdeklődhettünk az elismerés átvételét követő percekben.

*Dr. Domokos Gabriella
adjunktus, SBO*

A sürgősségi betegellátás az életem, szeretem a munkámat. Az egyetem elvégzése után, azonnal a Sürgősségi Betegellátó Osztályra kerültem, majd sürgősségi szakorvosi képesítést szereztem. Nagyon örülök az elismerésnek, de ez a kitüntetés nemcsak az én érdemem, hanem valamennyi munkatársamé, akikkel nap mint nap együtt látjuk el a betegeket.

*Kiss Károlyné műtős
szakasszisztens
Szülészeti-Nőgyógyászat*

Egészségügyi szakközépiskolát végeztem, tanulmányaim befejezése után a szülészetre kerültem. Immár 34 éve dolgozom a kórházban, ebből 10 esztendő szülésznőként, a többi asszisztensként dolgoztam. Hosszú idő ez a több mint három évtized, de nem bántam meg, hogy ezt a szakmát választottam, mert ez egy nagyon szép munka. Ez a kitüntetés amit ma átvettem, úgy érzem, az itt töltött 34 évemet koronázza meg, amit köszönök munkatársaimnak, akik nagyon jó kollégák, családomnak, akik a tanulásra ösztönöztek, segítettek munkámat, tolerálták az éjszakai műszakokat. Ennyi idő távlatából is úgy érzem, megérte ezt a pályát választanom.

*Dr. Szilágyi Attila főorvos
III. Belgyógyászat*

Amikor átvettem a kitüntetést, szinte filmként pergett le előttem az a 30 esztendő, amióta ebben az intézményben dolgozom. Első perctől kezdve a III. Belgyógyászatban vagyok, meg kell említenem első tanítóm, Rusznák főorvos urat, ő volt az osztályvezető főorvos, amikor 1978-ban pályakezdőként léptem az intézmény kapuján. Emberileg, szakmailag sokat tanultam tőle, ugyanúgy, mint a jelenlegi munkaadómtól. Osztályunk korábban belgyógyászatként működött, a kardiológiai profil fokozatosan alakult ki. Először szívbillentyű-problémákkal küszködő, később infarktusos betegek kezelésével foglalkoztunk, majd jött a rehabilitáció lehetősége, amit, ha adottak a feltételek nagyon jól lehet csinálni. Osztályunkon, ahol dolgozom, van munka bőven, úgy érzem, hasznos tagja vagyok a csapatnak.

Az Egészségügyi Minisztériumban vette át kitüntetését az intézmény két munkatársa:

Dr. Losonczy János, a Szülészeti-Nőgyógyászati Osztály főorvosának munkáját Pro Sanitate-díjjal ismerték el.

Gál Zoltánné asszisztens (Sebészeti Szakrendelés) az egészségügyi miniszter által adományozott Elismerő Oklevelet vette át június 30-án a minisztériumban.

Semmelweis nap alkalmából 2008-ban a Jósa András Oktató Kórház Jósa András Emlékplakettjét kapta:

1	Andrási László gépkocsivezető	Gépkocsi üzemeltetés
2	Baloghné Szabó Izolda belső ellenőr	Ellenőrzési Osztály
3	Bán Tiborné számviteli ügyintéző	Pénzügyi Osztály
4	Baranyi Györgyné orvosnők	I. Belgyógyászat
5	Bíró Csaba vezető ápoló	Rehabilitációs Osztály
6	Csengeriné Kántor Eva ápoló	IV. Belgyógyászat
7	Cseszlai Károlyné műtős-szakasszisztens	Fül- Orr- Gége
8	Csikai Sándorné vez.auditor	Minőségügyi Osztály
9	Dr. Csürke Ildikó adjunktus	Gyermeosztály
10	Dobos Jánosné gyógyszerértési assziszt.	Infúziós Laboratórium
11	Dr. Domokos Gabriella adjunktus	SBO
12	Éliás Erika műtős-szakasszisztens	Központi Műtő
13	Dr. Farszki Éva főorvos	Pulmonológia
14	Gégényiné Sveda Éva asszisztens	Pathológia
15	Héri Béláné szakasszisztens	Izotópdiagnosztika
16	Jaksi Jánosné orvosnők	Traumatológia
17	Kiss Anikó ápoló	Szeptikus sebészet
18	Kiss Károlyné műtős szakasszisztens	Szülészet-Nőgyógyászat
19	Nagy Imréné előadó	Munkaerő-és bérigazgatási osztály
20	Dr. Nagy Sándor főorvos	AITO
21	Páll Sándorné ápoló	Szemészet
22	Steinhübel József kp.fűtés és vízszér.	Műszaki osztály
23	Szikszai Endre betegkísérő	Pszichiátria
24	Szikszai Péterné ápoló	Onkoradiológia
25	Dr. Szilágyi Attila főorvos	III.Belgyógyászat
26	Szilágyi Györgyné ápoló	III.Belgyógyászat
27	Szilágyi Lászlóné ápoló	Traumatológia
28	Szőkéné Adami Katalin csop.vez.	Logisztikai Osztály
29	Dr. Tarek Ali főorvos	Urológia
30	Timár László fizikus	Izotópdiagnosztika

Nemzeti Minőségi Díj - Újabb elismerés a Jósa András Oktató Kórháznak

Rangos kitüntetéssel, Nemzeti Minőségi Díjjal ismerték el a Jósa András Oktató Kórház munkáját közszolgáltatói szervezet kategóriában. A díjat és a herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. által felajánlott kispasztikát Kiss Péter kancelláriaminiszter és Gérnyi Gábor, a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium főosztályvezetője adta át Pikó Károly főigazgatónak a Parlamentben.

A Nemzeti Minőségi Díjat - melynek kritériumrendszerre megegyezik az Európai Kiválóság Díj kritériumrendszerével - 1996-ban alapította hazánk miniszterelnöke, magyar vállalkozások és szolgáltatók nemzetközi versenyképességének javítása érdekében. A nemzetközi megmérettetés alapfeltétele ugyanis, hogy a pályázó birtokosa legyen országa Nemzeti Minőségi Díjának.

Az elmúlt években számos kitüntetéssel ismerték el a Jósa András Oktató Kór-

véllel járó kitüntetéssel, majd egy évvel később az „Év Kórháza 2007” címmel jutalmazták munkájukat. Ebben az esztendőben pedig újabb elismeréssel, Nemzeti Minőségi Díjjal gyarapodott a kórház palettája, amely értékét az is fémjelzi, hogy az eltelt 12 esztendőben -, amióta pályázatot lehet benyújtani erre a díjra -, csupán két közszolgáltatást végző intézménynek ítéltek oda.

A kitüntetettek a Herendi Manufaktúra által készített díjjal

A Nemzeti Minőségi Díjra benyújtott pályázatunk nem pillanatnyi ötlet alapján szü-

ez egy olyan folyamatos munka, amelynek soha nincs vége. Évről évre lépünk előre, folyamatosan szereztük meg a minőségügyi minősítéseket, és egyre rangosabb díjakat nyertünk el. A fejlesztések eredményeként ma már olyan irányítási rendszerrel rendelkezünk, amely kielégíti a mi-

zései alapján objektív információt kaptunk a kórház működéséről, az erős és a gyenge pontokról. Az önértékelésen alapuló pályázat lehetőséget adott a fejlesztési irány meghatározásához is, így bemutattuk azt a stratégiai mátrixot, amelyben három fő alapelvet határoztunk meg:

- ide tartozik a szakmai színvonal emelése,
- a dolgozók munkakörülményének, komfortérzetének javítása,
- és természetesen a betegbarát kórház megvalósítása, a betegelégedettségi szint folyamatos növelése.

A Nemzeti Minőségi Díj - úgy gondolom - egy lépcsőfok a kórház életében, hiszen terveink között szerepel a továbblépés, az Európai Minőségi Díj elnyerése. Az intézmény vezetése úgy ítéli meg, hogy, aki pályázik, felvállalja a fejlődést, a független szakértők közreműködésével történő munka folyamat-átvilágítás pedig

Középen dr. Pikó Károly az elismeréssel, balra Gérnyi Gábor, jobbra Kiss Péter kancelláriaminiszter

házban folyó munkát. Eddig három alkalommal nyerték el az „Életet Ajándékozó Kórház” címet, emellett a HASA-SHIBA Díjat, az Észak-alföldi Minőségi Díjat, - melyet elsőként kaptak meg az ágazatban -, 2006-ban 4 csillagos „Elismerés a Kiválóságért” európai okle-

letett, kidolgozását hosszú évek munkája előzte meg. A kórház minőségügyi rendszerét már 1992 óta építjük - tájékoztatta lapunkat dr. Pikó Károly, a Jósa András Oktató Kórház főigazgatója.

Intézményünk az elmúlt években továbbfejlesztette irányítási rendszerét, hiszen

nőségbiztosítási, a környezetvédelmi, munkavédelmi követelmények mellett a kórházi és egészségügyi előírásokat is.

A megmérettetés a fejlő-

A Parlamentben a Jósa András Oktató Kórház delegációja (a háttérben)

dés egyik alapfeltétele, ezért nyújtottuk be pályázatunkat a Nemzeti Minőségi Díjra. A díj elnyerését - intézményünk minden munkafolyamatának, teljes dokumentációjának - független, európai akkreditációval rendelkező értékelők átvilágítása előzte meg. Az értékelők visszajel-

hasznos információt nyújthat az önértékeléshez, a hibák kijavításához, a stratégiai célok meghatározásához, ami reményeink szerint a szolgáltatásunkat igénybevevők és munkatársaink egyre nagyobb elégedettségéhez vezet.

Kovács Mariann

Múlt, jelen, jövő - I. Belgyógyászati Osztály

dr. Szegedi János
osztályvezető főorvos

– *Hogyan indult pályája Nyíregyházán?*

– Amikor az I. sz. Belgyógyászatra kerültem, egy lelkes, az új eljárásokra fogékony szakembergárdával találkoztam, akik kezdettől fogva támogatták elképzeléseimet. A műszeres fejlesztések birtokában elindult a profilírozódás az I. sz. Belgyógyászaton. Az intenzív háttérrel rendelkező akut kardiológiai ellátás komoly előrelépést jelentett Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Az invazív kardiológiai eljárásokban példamutató fejlesztést sikerült megvalósítanunk. Következésként biztosítani tudtuk azt az elvet, hogy minden infarktusos és súlyos ritmuszavarban szenvedő beteg a coronaria-örzöben kerüljön felvételre. Szerencsés ember vagyok, mert a DOTE I. Belgyógyászati Klinikáján Petrányi professzor úr vezetése mellett aktívan vehettem részt a klinika intenzív ellátásában, a hematológiai ellátásban. Kakuk György professzor úrral közösen kezdtük meg a régióban a veseelégtelenségben szenvedő betegek művese-kezelését. A folyamatosan bővülő műszeres feltételek mellett a fiatal és lelkes szakembergárda számos új eljárást alkalmazott a kardiológiai betegek ellátásában. A DOTE után Magyarországon

Az orvostudomány fejlődése megállíthatatlanul maga után vonta a szakosodást, ennek megfelelően a belgyógyászaton belül is megindult a specializáció.

A megyei kórház életében fontos dátum volt 1972, amikor átadták a két belgyógyászati osztálynak helyet adó belgyógyászati épületet. A belgyógyászati osztályokon a specializálódáshoz szükséges műszeres feltételek, szakorvosok még nem álltak rendelkezésre, de megvolt az igény a fejlődésre. A belgyógyászati szakterület a '70-es évek végétől a tárgyi és személyi feltételek birtokában rohamos fejlődésnek indult. Ebben szerepet játszott az új osztályvezető főorvos, dr. Szegedi János kinevezése, valamint a megye vezetésének pozitív hozzáállása. Szegedi főorvos kinevezését szakmai programjának végrehajtásához köthette, melyben kiemelt szerepe volt az intenzív kardiológiai ellátásnak, a nephrológiai, hematológiai és endokrinológiai ellátásnak. A megyei főorvos, dr. Magyar János támogatásáról biztosította a pályázót, dr. Szegedi Jánost, aki a DOTE I. Belgyógyászati Klinikájáról Nyíregyházára jött, vállalva az I. sz. Belgyógyászati Osztály vezetését.

másodikként Nyíregyházán az I. sz. Belgyógyászaton vezettük be az invazív ritmusanalízist, a HIS-köteg EKG elvégzését, ill. minden indokolt esetben lehetőségünk volt a pacemaker-kezelés elvégzésére is. Munkatársaimmal közösen a '80-as évek elején kidolgoztuk a Hypertonia Regiszter, az Infarktus Regiszter, az Angi-

a problémás pajzsmirigy-betegek megyei szintű ellátására.

A '70-es évek végén Magyarországon a művese-kezelés csak az egyetemi centrumokban, ill. -minisztériumi kezdeményezésre. Miskolcon volt biztosítva. Az egyetemi tapasztalatok alapján kezdtük meg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a

ológiai Regiszter rendszerét, mely Magyarországon ekkor példaértékű volt. A hematológiai betegek ellátásában a szakemberképzés mellett a kórház menedzsmentje, a megye vezetése segítséget nyújtott olyan plazmacitoferezis készülék beszerzésére, mely Magyarországon csak néhány egyetemi központban működött.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jódhányos terület, ennek megfelelően gyakori a pajzsmirigy-megbetegedés. Az endokrinológiai profilban lehetőségünk volt

vesebetegek szervezett ellátását, mely magában foglalta a járóbeteg-ellátást, valamint a fekvőbeteg-szakellátást igénylő vesebiopsziás vizsgálatokat is. A kórház vezetésének az új eljárások iránti fogékonyságát jellemezte, hogy az intézmény elektromikroszkópot vásárolt, mely nagymértékben emelte a vesebeteg-ellátás szakmai színvonalát. A reális és indokolt szakmai szükséglet és a rendelkezésre álló művese-kapacitás hiánya komoly problémákat jelentett, naponta felmerült

a művese-kezelés szükségességének kérdése. Dr. Magyar János megyei főorvos az általa jóváhagyott szakmai program megvalósítása érdekében lehetőséget teremtett 2 db művesegép beszerzésére. Emlékezetes marad az első betegünk, aki tévedésből fogyláló folyadékot ivott, művese-kezelés vált szükségessé, de sehol sem vállalták a beteg kezelését. Nem volt más lehetőségünk, elkezdtük Nyíregyházán a művese-programot, a hozzátartozókkal együtt izgultunk a beteg jövőjéért, gyógyulásáért. Első sikerélményünk a beteg gyógyulása volt, tudomásunk szerint ma már betegünk boldog édesapa is. Ebben az időben Nyíregyháza vállalta szombathelyi, egri betegek művese-kezelését, transzplantációra való felkészítését is. A nyíregyházi nephrológiai központ ismertté és elismertté vált Magyarországon.

A kórház, az orvostudomány fejlődésének megfelelően a társbelgyógyászati osztályok is fogékonyságot mutattak a profilírozódásra. Az V. sz. Belgyógyászat átvette és magas szinten biztosította a hematológiai betegek ellátását, a IV. sz. Belgyógyászat megyei feladatokat vállalt a pajzsmirigy-betegek kivizsgálásában és kezelésében. A műszeres fej-

lesztés magas költsége miatt a kórházvezetés a párhuzamos kardiológiai fejlesztések helyett az egységes kardiológiai ellátást választotta, így ezen profil átkerült a III. Belgyógyászatra.

A Jósa András Oktató Kórház a belgyógyászati profilizálásban példaértékű eredményeket ért el hazánkban. A megyei kórház tapasztalatai alapján a városi kórházakban is megszervezték a coronaria-őrzőket, a kardiológiai, valamint a gasztroenterológiai ellátást.

A '80-as évek második felétől az I. sz. Belgyógyászati Osztály megyei, regionális feladatokat lát el a vesebetegek ellátásában. Hazánkban az elsők között voltunk, akik bevezették a hasúri dialízist, melyet a beteg otthonában végez. A művese-kapacitás folyamatosan bővült, nephrológus szakorvosokat képeztünk, az osztály kiemelt feladatokat látott el a nephrológus szakasszisztens képzésben. A '90-es évek elején egyértelművé vált, hogy európai szintű nephrológiai ellátást csak komoly fejlesztések árán tudunk biztosítani. Az egészségügyben ebben az időben már felmerült a privatizáció lehetősége. Nyíregyháza ezen a téren is példamutató volt. A privatizációban a B. Braun cég komoly feladatokat vállalt. 1993-ban átadásra került az európai színvonalú és feltételrendszerű új művese-állomás. A nephrológiai szakellátás fejlesztésében később Kisvárdán és Mátészalkán újabb művese-állomások kerültek átadásra. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében példaértékűen valósult meg a progresszív nephrológiai ellátás. Az 1 millió lakosra jutó dializált betegek számát illetően ma az európai utolsókból, az európai mezőny első felébe kerültünk.

A veseelégtelenség hátterében gyakori a hypertonia betegség, mely népbetegség. Ismert tény, hogy az előrejelzések szerint 2025-re a világon több mint másfél milliárd embert érint a hypertonia betegség. Az I. sz. Belgyógyászat Magyarországon az elsők között szervezte meg a hypertoniás betegek ellátását. A szakmai munka elismeréseként az Európai Hypertonia Társa-

sz. Belgyógyászat a '90-es évek végén megszervezte a belgyógyászati angiológiai betegek járó- és fekvőbeteg szakellátását.

Az ér betegek és a hypertoniás betegek ellátásában további előrelépést jelentett a Térségi Diagnosztikai és Szűrőközpont átadása, ill. 2008-ban a Vaszkuláris Centrum működése. A mobil szűrések bevezetése országosan is példaértékű. Az érbetegsége-

gyas intenzív szoba működik, amely biztosítani tudja a súlyos, életveszélyes állapotban levő gyomor-bélrendszeri vérző betegek ellátását is.

Az I. sz. Belgyógyászat az általános belgyógyászati szakrendelés mellett modern gasztroenterológiai endoszkópos laboratóriumot, két gasztroenterológiai, egy hepatológiai, egy hypertonológiai, egy angiológiai,

ság akkreditálta a nyíregyházi centrumot. 2008-ban az Európai Hypertonia Társaság öt magyar centrumot „Hypertonia Kiválósági Központ” kitüntető címmel ismerte el. A három egyetemi centrum mellett Budapesten a Szent Imre Kórház, Nyíregyházán az I. sz. Belgyógyászat kapta meg ezen kitüntető címet.

A belgyógyászaton belül az utóbbi évek vívmánya a belgyógyászati angiológia kialakulása. Az artériás és vénás betegségek a lakosság egynegyedét érintik, a kereső és munkaképességcsökkenésben, a halálozásban komoly szerepet játszanak, alapvetően befolyásolják a lakosság életminőségét. Felismerve az angiológiai ellátás fontosságát az I.

gekek foglalkozó szakmák egy épületben történő elhelyezésében, együttműködésében a szűrések bevezetésében Nyíregyháza Magyarországon referencia-centrumként működik.

2006-ban a struktúraátalakítás érdekében a kórház menedzsmentje a belgyógyászati épületben működő két belgyógyászati osztály összevonása mellett döntött. Az átszervezés után ma már 106 aktív és 24 krónikus ágyon látjuk el betegeinket. A két osztály összevonásával lehetőség nyílt a gasztroenterológiai ellátás fejlesztésére. A kórházvezetés évek óta komoly segítséget nyújt az Endoszkópos Laboratórium fejlesztésében. A 24 ágyas gasztroenterológiai részlegen belül 6

egy nephrológiai szakrendelést működtet.

– *Meg tudják tartani a fiatal szakembereket? Van fluktuáció az osztályon?*

– Az I. sz. Belgyógyászaton orvoshiány nincs, a 3 gyesen levő orvossal együtt 30 orvos dolgozik az osztályon, közülük 15 belgyógyász szakorvos. A belgyógyász szakorvosok közül 5 nephrológiai szakvizsgával, 6 gasztroenterológiai szakvizsgával, 2 hypertonológus, 3 angiológus, 1 diabetológus képesítéssel rendelkezik.

Az orvos-utánpótlásban komoly szerepet játszik az a tény, hogy igen jó a kapcsolatunk a Debreceni Egyetem Orvos- Egészségtudományi Centrumával. Az osztályvezető főorvos aktívan vesz

részt az oktatásban, a vizsgáztatásban, a szakorvosképzésben. Az orvosi létszám korösszetétele igen kedvező, orvosaink több mint 50%-a a 30 év alatti korcsoportba tartozik. Az elmúlt években az osztályon nagyobb fluktuáció nem volt, tőlünk nem mennek, hozzánk jönnek az orvosok.

A nem orvos egészségügyi dolgozók minőségi összetétele is megfelel a szakmai elvárásoknak. Két évvel ezelőtt döntöttünk arról, hogy az I. sz. Belgyógyászaton a műszakvezetők megfelelő kompetenciával rendelkező diplomás ápolók legyenek. A rendszer bevált. A nem or-

vos egészségügyi dolgozók alkalmazásában szerepet játszik az a tény is, hogy az osztályvezető főorvos az Egészségügyi Kar klinikai gyakorlatok igazgatója, így folyamatosan biztosítani tudjuk a főiskolai hallgatók magas szintű gyakorlati képzését. Az osztályvezető főorvos kiemelt figyelmet fordít a tudományos tevékenység végzésére is. Minden szerdán irodalmi referálót tartanak az osztályon. Helyi, regionális és országos konferenciákon rendszeresen tartanak előadást az osztály orvosai angiológiai, gasztroenterológiai, nephrológiai, hypertonológiai témakörök-

ben. Az osztályvezető főorvos a MOTESZ alelnöke, a Belgyógyászati Szakmai Kollegium tagja, az Angiológiai Bizottság elnöke, a Magyar Nephrológiai Társaság alelnöke, a Magyar Hypertonia Társaság titkára a Magyar Belgyógyász Társaság vezetője tagja, a Magyar Belgyógyász Társaság Északkelet-Magyarországi Szakcsoportjának társelnöke.

Visszatekintve az elmúlt 30 évre, a belgyógyászati szakterület folyamatos fejlődése egyértelműen igazolható. Augusztus hónapban kezdi meg működését a Vaszkuláris Centrum, beköltözik a III-IV. Belgyógyászat.

Ezen struktúraátalakítás lehetőséget teremt a belgyógyászat további fejlődésére, a belgyógyászaton belüli specialitások jobb együttműködésére. A kórház megfelelő szürkeállománnyal, jó szakorvosokkal, nem orvos egészségügyi dolgozókkal rendelkezik, a nehézségek ellenére folyamatos a technikai fejlesztés. A kórházvezetés figyel a szakma jelzéseire, garanciát tud adni a belgyógyászati szakterület folyamatos fejlesztésére, mely meghatározza a kórház és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egészségügyi ellátását is.

Kovács Mariann

Hypertonia Kiválósági Centrum - újabb elismerés a kórháznak

Hypertonia szakmai továbbképzést szerveztek június 28.-án a Jósza András Oktató Kórházban, melynek keretében a Magyar Hypertonia Társaság elnökhelyettese, dr. Kiss István átadta az

pertonia betegség diagnosztikájával, terápiájával, a betegséggel kapcsolatos tudományos kutatásokkal.

A magas vérnyomás népbetegség, jelenleg közel 1 milliárd embert érint a föl-

A szív-, érrendszeri halálozásokban a magas vérnyomás a leggyakoribb veszélyeztető tényező, rizikófaktor. A megyében a hypertoniás betegek szervezett ellátása több mint két évtizede

gyógyászatát. Ezen elismerést 3 egyetemi központ, a budapesti Szent Imre Kórház és a nyíregyházi Jósza András Oktató Kórház kapta meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az elmúlt években komoly eredményeket értünk el a magas vérnyomás kezelésében. Ebben szerepet játszik a hét minden napján működő Hypertonia Szakambulancia, valamint a 2008-ban megszervezett Tér-ségi Diagnosztikus és Szűrőközpont mobilszűrési tevékenysége is.

A továbbképzés jelentőségét fokozta a szakmai és tudományos elismerés mellett az a tény is, hogy először került sor a nem orvos egészségügyi dolgozókat is magába foglaló feladat-orientált team-továbbképzésre Nyíregyházán. A továbbképzés tapasztalatai egyértelműen igazolják, hogy a jövőben 1-1 feladatra közösen kell felkészíteni az orvos és nem orvos egészségügyi dolgozókat magába foglaló egészségügyi csapatot, - tájékoztatta lapunkat dr. Szegedi János.

km

európai "Hypertonia Kiválósági Centrum" kitüntető részvételt a nyíregyházi Hypertonia Centrumnak.

Dr. Szegedi János osztályvezető főorvos elmondása szerint erre a kitüntető címre Európa valamennyi országából pályázhattak azon intézmények, ahol kimagasló szinten foglalkoznak a hy-

dön. Az előrejelzések szerint 2025-re ez a szám lényegesen emelkedni fog, több mint 1,5 milliárd ember lesz hypertoniás. A hypertonia betegség Magyarországon, több mint 3 millió lakost érint, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a hypertoniások száma meghaladja a 120.000-et.

biztosított. A szakmai, tudományos munka elismeréseként az Európai Hypertonia Társaság európai Hypertonia Központként akkreditálta Nyíregyházát, majd 2008-ban a szakmai, tudományos munka elismeréseként "Kiválósági Centrum" kitüntető címben részesítette a Jósza András Oktató Kórház I. Bel-

Nem lehet hazugságokra építeni az életünket - ez legyen a vezérfonalad!

Beszélgetés Tamás Tibornéval, az Urológiai Osztály főnővérével

Nem ritkaság, hogy az emberek gyanakodva figyelik és irigylük azt, akit az élet (szerencse? Isten?) elbáloz kiváló adottságokkal és képességekkel, de aztán, látva, hogy miatta semmi kárunk nincs, sőt inkább javukra van az a másik, elfogadják, elismerik, meg is kedvelik, és mire annak kitelik ideje, és végleg kiválik a közösségből, már jó szívvel, hálával emlegetik ottlétét, némelyek még meg is siratják emlékét.

Nyugdíjba készül Tamás Tiborné Nagy Ilonka, az urológia osztályának főnővére, de annyira, hogy már felmentési idejét tölti. Aki ismeri, találkozott vele akár csak futólag, annak mondjuk: úgye hogy hibetetlen!

Már nem dolgozom, de most föl kellett vennem a fehérköpenyt, hogy fegyelmezzem, hogy a szakmáról szóljon a beszélgetés, ne arról, amiben most vagyok. Mióta tudom, hogy az Arc-Kép rólam készül, átgondoltam ugyan, hogy mit kellene és illene elmondanom, de kevés volt az időm, és egyáltalán, amióta nem dolgozom is kevés, hogy összefogjam, átértékeljem azt, ami ide köt. Atyaisten, hiszen ez az egész életem! Segítsenek, kérdezzenek, akkor talán a valóban érdemes dolgokról tudok beszélni. *(De mi persze nem segítünk, legfeljebb annyit, hogy hallgattunk. De mielőtt nekifogtunk, keresgeltük előbb, ki hová üljön a kis főnővéri irodában, és bár mi is magunknak akartuk azt a kis piros-műanyag borítású, már ránézésre is riasztóan kényelmetlen hokedlit vagy*

micsoda nevű széket, a főnővér abban nem engedett.) Ez, az enyém, ez az én "főnői széke". Ha valami bajával idejött valaki, ezt húztam oda mellé, hogy beszélgessünk, és talán nem is ő, én voltam fesztelenebb, hogy az íróasztaltól átültem erre a kis székre. Nem voltam tekintélyelvű, hogy a munkatársaim elfogadtak vezetőnek, azzal vívtam ki, amit és ahogyan tettem. Az maradtam, mire befejeztem, aki elkezdte itt ezt a pályát, és ez nem volt nehéz, mert nekem olyan tanítóim voltak...

1970-ben szereztem ápolói képesítést és jöttem ide, amikor az a Mohácsi professzor úr volt az osztályvezető főorvos, aki megszervezte itt Nyíregyházán az urológiai osztályt. Nagyon szerencsésnek tarthatom magam, hogy éppen abba a közösségbe kerültem, amit ő rakott össze és ő maga is formált. Nem hálálkodva teszem hozzá, hanem nagyon büszkén, hogy főnővér is miatta lett belőlem. Kislány voltam, amikor idejöttem, de semmi félelmet nem éreztem, mert nem szakadtam el a családomtól és nem éreztem törést sem, pedig én egy egészen icike-picike faluból jöttem ebbe a nyüzsgő kórház-városba. Amikor munkába álltam, ugyanazt találtam itt, ugyanazt kaptam, amit otthon: emberséget, tiszteletet, szeretetet, és ami mindezt megalapozta, a kristálytisztá igazmondást. Édesapám is mindig azt mondta, **nem lehet hazugságokra építeni az életünket, hát ez legyen a vezérfonalad,**

egyenes derékkal, emberséggel viselkedve maradj az, akinek én tudlak!

A professzorom tanítása is egyszerű, szinte csak annyi volt, hogy minden napot ugyanazzal a készséggel kell teljesíteni, ugyanazzal a tudással és ugyanazzal a tisztelettel, amire a legjobb állapotunkban képesek vagyunk. És ezt ő nem "hangoztatta", pláne nem prédikálta, hanem gyakorolta. Nem is lehetett nem követni. De nem is hagyta, hogy valahol elmaradjunk, mert a folytonos figyelme, jobbító szándéka alatt álltunk. Képzéseket szervezett, tanított bennünket, a saját rajaival értetve mutatta meg, magyarázta el a betegségek okait és a műtéti technikákat. Az ápolók hivatalos képzése nem terjedt ki akkor még a gyógyítás szakmai részleteire, de ő ezt fontosnak tartotta, ezzel is többet akart tőlünk, azt, hogy ne csak "ápoljunk", de értőn is vegyünk részt a gyógyításban. Ez hallatlanul kitüntető volt egy egyszerű nővérke számára. Hogy végleg itt maradtam, hogy ide egy kényszerű kitérő után visszakanyarodtam, ezért is történt. Én szomjaztam ezt a Mohácsi-féle megbecsülést, ezt az elvárást, ezt a jóhiszemű bizalmat, a tudásnak ezt a nagyon súlyos felelősségét.

Mi volt a kitérő? Megházasodtam, és születni kezdtek a gyerekeim, Edina és Tibor. "Műszakos ápolóként" már nem dolgozhattam tovább, hiszen a férjemnek olyan munkája volt, ami reggeltől éjfélig, éjféltől reggelig tartott (a családfenntartóknak már akkor is

plusz munkát kellett vállalniuk). Muszáj volt nekem is olyan helyet keresnem, ami mellett a gyerekeimre, a családra is jut idő. Halasztgattam, halasztgattam, mert nem bírtam, nem akartam az ápolástól elszakadni. De aztán olyan ostorcsapásszerűen, egyik pillanatról a másikra szólt a férjem, hogy talált nekem egy megfelelő munkát (ezentúl az OTP-ben fogok dolgozni), hogy fejvesztve szaladtam jobbra-balra, az akkori igazgatóhoz is, kaphassak egy egyműszakos beosztást, mert ha nem, el kell hagynom a pályát. Nem volt más, mint a rendelőintézet, ami ugyan akkor, a '70-es években még, egészen különálló intézmény volt, de mégis csak egészségügy. És elégedett voltam, és nem is volt semmi bajom, otthon is könnyebb lett, a gyerekek is cseperedtek, nőttek. Kellémes, kényelmes állásom lett a szakrendelő, semmi különös felelősség, ha lejárt a munkaidő, szépen hazamentem, nem emésztett, nem kínozott tovább semmi. Kezdett is véglegesnek látszani a helyzetem, de akkor egy napon, 1988. márciusában benyitott hozzám Mohácsi professzor: "Jöjjön vissza hozzánk Icuka főnővérek!"

Már a szakrendelőben is sokat segített, hogy az orvosok mindent megtanítottak, amit egy beteg fölveteléről, ellátásáról tudni kellett, mert bíztak bennem és én jó tanítvány voltam. Fölvettem az anamnézist, kikérdeztem, röntgent megírt, laborvizsgálaton átesett, a beteg, mire a kórházból átjött ide

rendelni a szakorvos. Gondolom, emiatt, a sokoldalú hasznosságom miatt hívtak vissza a kórházi osztályra a professzor úr. Ehhez persze kellett az is, hogy magam is képeztem magamat, bújtam a szakkönyveket, szakfolyóiratokat, tanfolyamokra, szakképzésekre jártam és amint tehettem, elvégeztem a diplomás ápolóképzőt is. Ez valami belső késztetés volt, valami lelkiismereti kényszer, szinte kötelezettség, becsületbeli ügy. És valami el nem mondható hála, hogy itt lehetek, ide tartozom a fehérköpenyesek közé. És figyeltem, mert mindenkitől el lehetett valamit tanulni, mert itt az urológián lassan mind megközelítették Mohácsi professzor urat, talán még szakmailag is, de emberileg mindenképpen. Varga, Kolozsi, Porkoláb főorvos urak egyszerre, egy időben dogoztak (dolgoznak) itt, és mind a professzor úr tanítványai, hihetetlenül szerencsés korszaka szerintem ez az egész nyíregyházi kórháznak. Ez egy nagyon nagy érték! Büszke és hálás vagyok, hogy részese lehettem ennek. Amikor a főorvos felkért, hogy legyek én a főnővér, bár sokan óvtak és féltettek (lebeszéltek!), én vállaltam ezt a kihívást. És nem bántam meg, és nem buktam meg ebben a szerepben, mert bármiben, bármikor segítségemre volt, együtt gondolkodtunk, de ha volt valami mégis, amit másképp gondoltam, nagyon bölcs türelemmel meggyőzött az ő igazáról. És mégis önálló voltam, nekem kellett döntenem abban, amihez szerintem én értettem jobban. "Az orvos gyógyít, az ápoló ápol" - ezt mondogatta. Más, önálló szakmának tartott a miénket, és ahogy most látom, egy nagyon bátor eretnokség volt szinte,

ahogyan ő alkalmazta, formálta az ápolókat. Amikor elment és Varga főorvos úr állt a helyére, semmi sem értéktelenedett el. Azt mondta, minden maradjon úgy, ahogy eddig, és így volt, így következett Kolozsi főorvos úr idején is. Ez egy ilyen közösség. Itt megtalálta és megkapta mindenki az önbecsülést - ez a jó légkör

rencsére nem a kórházból, csak az osztályról egy másik osztályra kellett őket áthelyezni. Próbáltam én, hogy segítsen erről dönteni az osztályvezető főorvos is, de azt mondta: "Icukám magánál senki se ismeri jobban őket". Egy másik vezető társam meg azt mondta, ne csinálj belőle lelkiismereti kérdést, azt engedd el, aki-

portba sikerült bejuttatnunk (ennek az egész sebészeti tömbnek a szakmacsoportvezetője is én voltam), ahol megismertettem őket előbb a befogadó főnővérekkel és a leendő kollégákkal, hogy bizalmuk legyen, lássák, hogy szívesen fogadják őket. Mert ha valaki egy jó közösségbe kerül, a váltás nyilván már nem fáj annyira, és az azonos szakmacsoportban mégis csak megmarad az összetartozás tudata is. Na, ezekben a napokban nemigen mosolyogtunk, de hát örökké amúgy sem mosolyoghat az ember, vannak a munkának nehéz napjai is. Ilyenkor vagyunk csak igazán egymásra utalva, és ami azt illeti, nekem olyan főnővér munkatársaim voltak, akik ugyanúgy éreztek, mint én, és akik a legmagasabb szinten képzettek és gyakorlottak az ápolás terén. És hasonlóan vélekedtünk az ápolás fejlesztésének szükségességéről és arról is, hogy nem a félelem, a fegyelmezés, hanem az önérték, az öntudat, tartja meg a mindennapi becsületes munka szintjén az embert. Az ápoló tudja a dolgát szakmailag is, emberileg is!

Mint szakmacsoport vezetőnek mi volt a dolgom? A sebészeti tömbben az ápolási, gondozási tevékenység vezetése és szervezése. Ugyanakkor hatáskörömbbe tartozott a szakterületre vonatkozó jogi, etikai és szakmai normák betarttatása, érvényesítése, valamint a humán erőforrások hatékony felhasználása és koordinálása. Szerepem volt a kapcsolattartás, és az információk közvetítése az ellátási folyamat szereplői között. Összefogtam, koordináltam ezt a szakmai rendszert, ahol kellett besegítenem, és amellet emberi támasz voltam. Nem volt nehéz a feladat ebben a szerepkörben, mert egy di-

Rajz: Szabó Tibor

titka! -, itt mindenki szeretett dolgozni, ember innen el nem ment szívesen.

Rossz velünk belülről nem történhetett, de elért hozzánk kívülről, amikor tavaly minisztériumi akaratból az ágyszámunkat lecsökkentették. 60-ból mindössze 40 ágyunk maradt, aminek következménye lett, hogy az ápolói létszámot is le kellett csökkenteni. Szörnyű volt ezt az utasítást végrehajtani! Kit küldjünk el? Sze-

vel nem tudtál kijönni. De kivel ne tudtam volna? Nem is az ember, a szakma döntött bennem, az objektív mérce. Olyanokat választottam, akik nem régen jöttek az osztályra, akik talán még nem kötődtek annyira ide, aztán még azt néztem, hogy kik azok, akik nem egy aktív, hanem egy krónikus osztályra valók inkább a habitusuk miatt. Akiktől így meg kellett válnunk, legalább azonos szakmacso-

namikus, tette kész, fáradhatatlan főnövéri csapat segítette a munkámat.

Sokat változott az ápolói képzés. Érettségi után három év, vagy a négy éves főiskola - ma már ez a követelmény. 2000-óta egyetemi ápolóképzés is történik az országban több helyen is. Igaz, így, ezekkel az egész Európában elfogadott diplomákkal itthoni "becsültségünk" is magasabb lett valamiké, mégis attól lehet tartani, hogy beindul egy jóvátehetetlen méretű elvándorlás - ennek jelei az ország egyes területein máris érzékelhetők. És ez nem általában a "társadalom", vagy a kórházak hibája, hanem a mindkettőt folyton "reformálni" akaró politikáé. A politikai hatalomé. Legalább egy kicsivel több bért! - talán ezzel kellene kezdeni a reformot, mert az az erőfeszítés, amit egy ápoló kifejt a munkájában, bántóan nincs elismerve. Mennyi volna az a fizetés, amire azt mondhatnánk, hogy tisztességes? 150 ezer nettó legalább, a mostaninak a kétszerese. Máris többen jönének a pályára, és nem kellene félnünk az "elfogyástól". Csak nézzük meg, ilyen szorgalommal, tudással, ami az ápolók sajátja, más "üzletágban" lazán megkeresik a 200-300 ezret. Alaposan ismerem a mi tartóhatatlanul igazságtalan helyzetünk részleteit, hiszen a Szakdolgozói Kamara Területi Etikai Bizottságának elnöke is voltam. Nemrég egy budapesti nagygyűlésen éppen ezeket az aktuális lehetetlenségeket próbáltuk a kormányzattal tudatosítani, kétezeren összegyűlt ápolók. Azt próbáltuk megértetni, hogy tragikus tévedés a gyógyítást a tőle merőben idegen nyereségszemléletnek alárendelni. Ha pedig nem tévedés, akkor bűn!

Érthetetlennek tartjuk azt is, hogy miért nem adnak a médiákban nagyobb teret az ápolói munka szépségeinek. De nem csak tiltakozunk. Itthon például a saját kórházunkban azt kezdeményeztük (bár lenne belőle országos modell), hogy képezzük ki mi magunk magunknak a saját leendő ápolóinkat. Érettségi után, tanítsuk itt mi magunk a szakmát. Nyíregyházán ugyan még van ápoló a betegágy mellett, jól tartjuk magunkat (és ezért a vezetésé az érdem, de elsősorban az ápolási igazgatóé személyesen, aki ezt kiverekedte!), de például Szegeden máris vannak osztályok, ahol nincsenek ápolók. A jelenlegi helyzetben távolabbra, a jövőbe kell nézni, előretervezni, behozni a rendszerbe, ápolóvá képezni az arra alkalmas fiatalokat. A "mobilitás programban" a kormány például azt gondolta, hogy a Szegedről elbocsátott nővér eljön majd mondjuk Fehérgyarmatra. Ostobaság. Hát nem tudták, hogy ez itt nem Amerika? A felelőtlen reformkísérletek után most már nagyon itt kellene tartani a szakképzetteket, akik még benne vannak a rendszerben, mert katasztrofális lesz, ha egyszerre tömegestől kell a helyüket szakképzetlenekkel feltölteni. Kie lesz a felelősség? Akik e téren is elhibázzák a dolgot, elrontják a jót is, újában mindenféle felelősség fölött állnak...

Visszavágyom a gyerekkoromba. Abba a még megbontatlan őseréjű világba, ami pedig csak egy kicsi falu volt: Nagyar. A Tisza túloldalán az elveszett Bereg, ez oldalán az azóta szinte összezsugorodott Szatmár. Az az összetartozás hiányzik a mi hétköznapijainkból, ami ott nyomokban még ma is

megvan! Ott még ma se irigykednek a más kertjére, a más sikerére, nem mondják, hogy dögöljön a szomszéd tehene! Csak csodálkozom, hogy lehet ez, mikor abból a régi világból, életformából semmi se maradt. Csak a gyökerek. Igaz, azok nagyon mélyek, és ha megújítani már nem is tudják a vén fát, egy ideig azért még éltetik. Kemény élet volt ott még a legboldogabb időkben is, de abból a kicsiből, amit a legszorgosabb munka dacára alig lehetett megteremteni, együtt valahogy mégis csak meg lehetett élni. A szegénység segítsére ösztönzött, valami különös módon kéznyújtásra, szinte már szeretetre. A szatmári emberben az a szép egység - békében lenni a természetel és egymással - még ma is megvan. Azt kérdezem néha, ha békén hagynák egy kicsit, hogy legalább a saját esze és ereje árán boldoguljon, fel tudna-e még emelkedni? Már nem. Mert előregedett. Ahhoz hogy felviragozzon újra, ott kellene élni, újra és újra szülni és felnevelni az embert, a mindenkori fiatalokat. Hát ez már lehetetlen. Már postája is vállalkozásban működik, s még iskolát is átvitték onnan Kisarba. Ha szépek látom is, azért tudom, már haldokolva él a falu. Visszajárok. Haza édesanyámhoz, aki ma is ott él, mármint a testvérem családjában, és már 88-adik éves.

Élményeim, a pipacsos, búzavirágos nagy-nagy búzamezők, amikben valaha szaladgálhattam, meg a lasan ránk sötétedett esték, szavakban elmondhatatlanok. Eszembe jut a "dörzsölés", a kender megmunkálásának egyik fázisa, amikor lábbal taposva törtük, tépáztuk, hogy szöszös legyen, és ez az egyáltalán nem könnyű fizikai munka

szinte mulatság volt. Mert közben ének volt, és zene, és játék. Ott volt aztán a fantasztikusan izgalmas éjszakákba nyúló szilvalekvárfőzés, mikor rengeteget beszélgettünk és meséltek az öregek, ma is látom, ha akarom, képzeletem akkori képeit - ilyesmit a tévé nem tud. Különleges erővel élt akkor még a történelmi emlékezet, és személyesen az 1800-as évek, mert bennük a nagyapáink is szerepeltek. Szent becsben állt '48 és persze Kossuth Lajos. Petőfiről egyenesen úgy beszéltek, mintha bármelyik pillanatban beléphetne közénk a tűz fénykörébe. És persze Rákóczi...

Ha hazamegyek, csak Ilonka vagyok, Nagy Ilonka, a Fekete Ilonka lánya. Apám a Vajdaságból volt való. A szovjet hadifogságból, hogy sokáig nem juthatott haza Jugoszláviába, itt maradt nekünk, és aztán úgy ideszereztem, hogy a sírja is lett végül a nagyari temetőben. Új színt hozott közénk. A mi földhözragadságunkba azt, hogy nem kell helyhez kötötni maradni, szabad megnézni, bejárni a világot - nem hűtlenség! Nem feltétlenül kell odaragadnom, ahová kivett a sorsom. Nézzem, keressem csak meg bátran a világban, még ha el is kell miatta vándorolnom, a magam helyét. Aztán, ha mégis visszatérek, akár egy sokkal boldogabb helyről is, akkor az úgy jó. A hazám nem arra való, hogy fogva tartson, eltiltsa mástól, mondjuk éppen a boldogulástól, hanem hogy útravalóm legyen, ha menni akarok, hátországom, bátorítóm! Csak így lehetek szabad. Amikor a nagy fiam előállt nekem, hogy anya én elmegyek Amerikába, nem találtam veszedelmes gondolatnak, örültem és bátorítottam. El-

repült, de aztán egyszer csak visszajött, és azt mondta, Anyám, most már itt leszek, és azóta él Nyíregyházán, új családban a feleségével és a két kis unokámmal, a hét éves Klaudiával és az egy éves Rolanddal. A lányomék meg Pesten, sorban a középső unokámmal Dorinával. Magas szintű szervezést igényel ám a Nyíregyháza-Budapest közötti ingázás bonyolítása - így lettem a munkatársaim szava szerint "utazó nagymama".

Nekem nem volt lehetőségem, hogy éveket töltssek más népek között, más kultúrában, de gyerekkorom

óta bennem van a jövés-ménésnek, a szabad utazásnak, a vándorlásnak a mámorító vágyakozása. Akkor ízleltem meg legelőbb ezt a mámort, amikor édesapám elvitt magával a Vajdaságba 1958-ban. Láthattam aztán Görögországot, Németországot, Ausztriát, Itáliát, Svájcot. A különböző kultúrák mellett nagyon érdekelték a tájak, de főleg az emberek.

Az én életemnek két színtere volt - van: a szakma és a család. Mindent, ami éltetett, és ami nekem értelmet adott, ezekben találtam meg. És olyan közel kerül-

tem hozzájuk, hogy nem is kellett semmit se tennem, csak figyelni, mert a dolgok mindig megmutatták, mit tegyek, hogyan tegyek. Folytonos kíváncsiságban, tanulásban éltem, és a szakmai képzésekért el kellett utaznom Budapestre, Pécsre, Dobogókőre, és ezek nem egy napos utak voltak és hosszú évekig tartottak. 1989-ben, kórházam jutalmaképpen, Németországban, Hamburgban, és Kielben is tanulmányozhattam az ottani egészségügyi rendszert, de én valamennyi privát utamon megtaláltam a módját, hogy betekintsek az adott ország egészségügyébe, kivált a fekvőbeteg-ellátás módjaiba. Így jutottam el történetesen egy svájci idősök otthonába, aztán egy-egy osztrák, román és olasz kórházba. És amit jónak láttam, hazahoztam. Büszkén mondom, mindenhol azt a következtetést vontam le, hogy a mi ápolóink szakmai tudásban, emberségben az általam megismert országok bármelyikében megállnák a helyüket, sőt a legjobbak lennének!

Hogy a pályám feladatait úgy végezzem, ahogy a tisztesség megkívánta, tehát hitvallással, hittel, az kellett, hogy támogasson a családom, és értem, a munkámért, a lemondásaival maga is áldozatokat hozzon. Ebben első volt a férjem, aki megértette, hogy amit vállaltam, egész embert kíván. Most viszont eljött az ideje, hogy a családomnak adjak magamból mindent. És ebbe beletartozik az édesanyám is. Szeretnék valamit visszaadni neki, hálából az életemért - tudom, hogy nem lehet, mégis megkísérlem. És persze az unokáim szuper nagyija is szeretnék lenni. Ezek új szerepkörök, izgulok is, hogyan tudok nekik megfelelni, minden-

esetre teljes szívemmel, minden erőmmel azon leszek, hogy sikerüljön.

Nagymamám keresztény volt, a bibliával feküdt, kelt, és azt mondogatta nekünk: "Úgy szeretnék meghalni, hogy az emlékezetetekben mindig a szépet, a jót hordozzátok rólam." Az én időm remélem még egy kicsit odébb van. Addig, amíg ez a mai egészséges élet-szemléletem megvan, és tele vagyok életerővel, más foglalkoztat. Szeretnék végre a sok-sok száraz és rágós szakirodalom után olvasni végre tömény szépirodalmat. És talán furcsa, de nagyon szeretnék eljutni Peruba, saját szememmel látni annak a misztikus őskultúrának a nyomait, amiről annyit olvastam, azután látni szeretném még Vietnámot is. Elképzelem, hogy hátizsákkal ott barangolunk, talpalunk valahol az unokáimmal, nagyon, de nagyon megbecsülve és meg is értve az időt...

Mert a világ elmúlik velünk együtt. Hát akkor annál inkább tudnunk kell, hogy minden egyes napunknak külön-külön is értelme van, különösen akkor, ha van valami egyediség, amit mi viszünk bele. Ha többet nem tudunk, adjuk át másoknak legalább a futó mosolyunkat. Elmúlok én is, de ha csak egyetlen egy emberben, aki mögöttem jön megmaradok, ha csak mint futó emlék, nem voltam hiába. Én nem gondolkodom, nem aggódok azon, milyen leszek hetven vagy nyolcvanévesen, ez nem is érdekel. Most, miután teljesítettem, amit kellett, és csaknem minden tartozásomat leszolgáltam, jól érzem magam, mert már minden felelősségtől elbocsátva, örökös szabadságon vagyok.

Bugya István és Szabó Tibor

Illusztráció: Szabó Tibor

Felhőtlen szórakozás

több mint 1600-an vettek részt a II. Jósa Családi Napon

Ragyogó napsütés, remek programok, étel-ital várta a kórház munkatársait, akik családtagjaikkal együtt vettek részt az összetartozás, az intézményhez való kötődés erősítése jegyében szervezett Jósa Családi Napon.

A második alkalommal Földön, égen és levegőben megtartott rendezvénynek ismét a Pagony adott otthont. A sportolásra vágyók a bőség zavarával küszködtek, hiszen kispályás labda-

rúgó kupa, tenisz- és asztalitenisz-verseny, bűvárkodás közül választhattak, a bátrabbak pedig hőlégballonnal emelkedhettek a magasba. Közös családi, gyermekszülő váltóversenyen mutathatták meg, hogy ki a gyorsabb, ki az ügyesebb a családtagok között. Népszerűek voltak a dolgozókat különféle próbatétel elé állító csapatversenyek, ahol a munkatársak lelkes biztatása mellett igyekezett a versenyző bebizonyítani, hogy

nemcsak a munkában jeleskedik, hanem az ügyességi versenyen is megállja a helyét. A Családi Nap vendége volt LUI PADRE, a mágia nagymestere, aki a jövő titkait igyekezett megfejteni. Sokan a munkahelyi előmenetelükre voltak kíváncsiak, de voltak, akik szerelmi életük, párkapcsolatuk alakításához kérték a mágus segítségét. A különféle helyszíneken fel-felbukkanó bohócok mosolyt csaltak az apróságok arcára. A kacagtatás

szakértői mellett lufihajtogatás, elektromos kisautók, lovaskocsikázás, készségfejlesztő alkotóház és még számos program és érdekesség gondoskodott arról, hogy a gyermekek jól érezzék magukat. Akik megéheztek a sportolásban és a nézelődésben, délelőtt virslivel, délben pincepörkölttel csillapíthatták éhségüket.

Az esti jó hangulatról pedig sztárvendégek gondoskodtak.

Kovács Mariann

II. Jósa Családi Nap – a szervezők szemszögéből

Régóta dédelgetett ötletet válthattunk valóra, amikor a központi témánk, a Földön, vízen, levegőben - hála Mátyik Tibornak- megvalósulhatott, hiszen az ő segítségével, 5-10 méterrel a föld felett szállhatott minden bátor önként jelentkező a II. Jósa Családi Napon.

A Családi Nap programjának tervezésekor készítettünk egy átfogó tervet, melynek részeként célokat tűztünk ki magunk elé, mégpedig a következőket:

- Hozzájárulni, egy kellemes egyben különleges hangulatú naphoz, melyre a meghívottak mindig örömmel emlékeznek majd.

- Lehetőséget adni arra, hogy a játék során a résztvevők mélyebb kapcsolatokat alakítsanak ki egymással, valamint aktív programjaink segítségével egy olyan napot biztosítani, ahol kicsi és nagy egyaránt jól szórakozik.

- A csapatépítő játékokon keresztül a munkatársakban erősödjön a Jósa András Oktató Kórházhoz tartozás érzése, az együttműködés fontossága, az értékek képviselése.

- Kényeztetés - mert a JAOK-ban dolgozó munka-

társak megérdemlik. Ha a II. Jósa Napon készült fotókat nézem - lehet, hogy elfogult vagyok -, de úgy érzem, maradéktalanul sikerült elérni a célokat. Ezúton is köszönjük a rengeteg szóbeli és írásbeli visszajelzést, amelyek szinte 100%-ban pozitívak voltak.

Minden visszajelzés arról

árulkodott, hogy jó érzéssel döntött a menedzsmenst egy ilyen régóta hiányzó belső PR rendezvény megvalósítása mellett. A beszállítóink által felajánlott pénzből megvalósított rendezvényre fordított összeget költhettünk volna sok minden másra is. Sok-sok hasonlóan fontos do-logra.

Ám együtt lenni, mint egy nagyon-nagy család (olyan

olaszos feelinggel, hangozan, vidáman), megköszönni a család türelmét, támogatását, ezt az emberfeletti munkát, melyet elismerések sora fémjelez, a vezetés számára is fontos volt.

Valóban hálás, persze egyben nem könnyű és nem is igazán pihentető feladat 2009 májusában.

bert kéne nyezetetni, kiszolgálni, szórakoztatni. Megpróbáltuk, és azt mondják sikerült is. Mindenesre az időjárás nekünk kedvezett, amiért örökre hálás leszek, hiszen minimális csapadék esetén nem valósulhatott volna meg a hőlégballonozás, és valljuk be a gumicsizmás bulinak sajátos a varázsa, de mégsem az igazi... Természetesen van már

ötletünk jövőre is, és az ideiglenes kényelmetlenségekre jövőre fokozottan oda figyelünk majd! Tisztelt kollégák, ha van valami olyan konkrét ötletetek, kívánságotok, ami ennek a napnak a profiljába illeszkedik, akkor osszátok meg velünk, és mi igyekezzünk megvalósítani! (mikula@josa.hu)

Különösen azt szeretnénk, ha olyan előadókra tennének javaslatokat, akikkel szívesen találkoznátok, akiket szívesen meghallgatnátok 2009. június 27-én....

A közelmúltban intézményünkbe látogatott kínai delegáció tagjai elmondták, hogy egy kínai bölcsesség szerint: 1 fotó többet mond, mint 1000 szó - amivel maxmálisan egyetértek. Az idei programokról a fotók az intranet fotógalériájában megtalálhatóak. (Olyan 1 003 000 szónyi.)

Őszintén reméljük, hogy a III. Jósa Családi Nap is hasonló népszerűségnek fog örvendeni, és aki idén nem tudott jönni, az jövőre velünk lesz a fennállásának 110. évfordulóját ünneplő kórház fergeteges családi rendezvényén.

Bakosné Mikula Edit

A rendezvényen több sportágban is összemérték tudásukat és ügyességüket munkatársaink. Íme az eredmények:

KISPÁLYÁS FOCI:

1. helyezett:

SBO - Dr. Ligeti Richárd
Hegedűs Zsolt
Molnár József
Csirmaz Ferenc
Dr. Guti Elek
Veszprémi Tibor
Ifj. Veszprémi Tibor
Veszprémi László
Jakab István
Sitku Mihály
Papp Róbert
Molnár József

2. helyezett:

AITO - Dr. Misák Viktor
Dr. Konczili Vendel
Dr. Szikszai Ferenc
Dr. Rácz Sándor
Dr. Benke Balázs
Dr. Jurkinya Róbert
Dr. Svéda Szabolcs
Dr. Malhazjan Armen

3. helyezett:

Logisztikai Osztály
Szállítási Csoport -
Budalik János
Homonyik Csaba
Torma László
Fazekas József
Mudri Attila
Varga Miklós
Szunyogh Róbert
Szepesi Dezső

STREETBALL:

1. helyezett:

Finanszírozási és
Controlling Osztály -
Mráz Bernadett
Soós Rita
Orosz György
Kantár Gyöngyi

2. helyezett:

Informatikai és Dokumentációs Osztály -
Gergely Csaba
Marschalkó Szilárd
Tilki László
Kecskeméti Józsefné

ASZTALITENISZ:

Egyéni férfi:

1. helyezett: Homoki Attila
2. helyezett: Barna Zoltán
3. helyezett: Ónodi Mihály

Egyéni női:

1. helyezett: Mráz Bernadett
2. helyezett: Soós Rita

Páros:

1. helyezett:
Homoki Attila -
Méhész János
2. helyezett:
Barna Zoltán -
Barna Kinga
3. helyezett:
Ónodi Mihály -
Pásztor Béla

KALANDOS

CSAPATVERSENY:

1. helyezett:
Ápolási Osztály -
Bíró Katalin
Tar Attila
Elek Ágnes
Juhász Ferenc
Elek Ildikó
2. helyezett:
Reumatológiai Osztály -
Bartáné Katona Enikő
Szűcs Gyuláné
Mártonné Kővári Ildikó
Orosz Istvánné
Telbátrné Budaházi Ágnes
Méhész Erzsébet

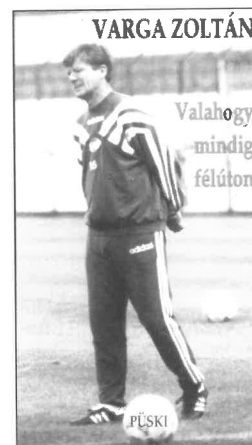
3. helyezett:

Finanszírozási és
Controlling Osztály -
Mráz Bernadett
Gajdics Emese
Bodnár Tünde
Ambrusné Batta Ildikó
Soós Rita

AJÁNLÁS

Azok miatt írtam meg ezt a könyvet, akik bármerre jártam, bármi-re jutottam, megkülönböztetett figyelemmel, várakozással és szimpátiával követték az életemet; azoknak ajánlom, akik kudarcaimban is, tévedéseimben is kitartottak mellettem és erőt adtak, amikor már azt hittem, hogy magam vagyok. És amikor már úgy látszott, hogy védtelen vagyok, ők körülvettek, kiálltak értem, és védelmeztek a mindenféle kinyilvánított megbecsülésükkel. Nekik adom ezt a könyvet, akiknek megszolgálhatatlanul tartozom mindezekért.

Sokat gondolkoztam, miképpen formáljam meg. Milyen rend szerint? Hiszen nem vagyok író. Végül arra jutottam, a legegyszerűbb megoldást választom, mesélek, mintha csak a barátaim körében ülnék. Így a könyvet összehozni technika-
ilag persze lehetetlenül nehézkes lett volna, ezért amíg készült az anyag, csak ketten ültünk ténylegesen szemtől

szemben, Bugya István barátom (akit megkértem, segítsen a könyv megszerkesztésében), meg én. Beszélgettünk. Ahogy a szükség kívánta, ő hallgatott vagy kérdezett a többiek nevében is, én pedig válaszoltam, meséltem és magyarázkodtam lelkiismeretem szerint – így telt nehezen szavanként, soronként a könyv.

Varga Zoltán

„Őszinteség, szelídség, méltóság...” N. Pál József

Hiszem, hogy a sport, különösen a labdarúgás az életnek az a mozzanata, ahol hazudni nem lehet, ahol a játzó ember egy pillanat alatt elárulja magát. Agresszióra, sumákságra, gyávaságra, az öröme s az öröm átadására való hajlamot, bajtársiasságot, szívet és intelligenciát, a jó s a rossz „erőkkel” való kapcsolatot, mindent. Ki hogyan játszik, a személyisége mélyrétegéről vall, ha takargatni igyekezne, akkor is. A sport tükör, életünket a mindenséggel összekötő csoda, a hozzá való tehetség a Teremtő ajándéka, amit gondoz-nunk ezért a teremtett élet szándéka s parancsa szerint való kötelesség. A „rosszal” cimborál, aki nem ezt teszi, ha szorgos templomjáró az illető, s éjjel-nappal imádkozik, akkor is. Varga Zoltán, e zseniális képességekkel megáldott játékos erről beszél valójában, avagy erről tesz tanúságot, amikor a „minden egyes ember életének személyesen megválasztott céljáról”, avagy saját élete értelméről vall, immár túl a hatvanon. A gyakorlás – avagy a tehetség gondozásának – állandó szükségességét emlegeti újra meg újra, azt tehát, aminek az 1968 előtti Ferencvárosban is a híjával voltak sokan, s amit aztán – illetve a reá való hajlamot – az elmúlt esztendő Magyarországnál már nyomaiban is

alig fedezhetett fel. S ami végképp keseríti, hogy nemcsak a játéktér – meg az öltöző s a klubház – történéseiről van szó természetesen. „Ami itt ma van, ami ma uralkodik a magyar köz- és szellemi életben, az utcán, és minden „előkelőnek” mondott helyen és persze a futballban is, romlottabb, mint ami miatt valamikor (csaknem negyven éve) elmentem” – írja a könyv elején, hogy aztán e hömpölygő, olykor csapongónak tetsző, de szilárd értéktudatról s morális tartásról tanúskodó monológ végén már egyértelműen mondja ki: „Én csak egy futballista voltam, aki azonban nem tudta nem észrevenni, hogy a magyar labdarúgás betegségét ugyanazok a kórokozók generálják, mint amitől az egész társadalom szenved.” Kár lenne tagadni: Varga Zoltán életének igazi, mindannyiunkra tartozó, s labdarúgáson túlra (is) mutató tanulsága e két mondat előhívta kérdések erőterében rejtőzik valahol, s még a válasz is talán, hogy milyen, akkor már a romlás útjára lépett-léptetett országot hagyott el, s milyen, az önző számítások s az öntudatlanság kevercse uralta – az értékelvű szemléletet rendre kivető – állapotok közé tért vissza ő. E „valahogy mindig félúton” lévőnek érzett élet modell-érvényű

tanúsággá, sőt létezésünk utóbbi félszázadának sorsképletévé ekként lehet, hiszen a „kicsoda Varga Zoltán” s a „miért nem kellett-kell ő az igazi valójában nekünk” kezdetű kérdések rólunk, mint országról, mint nemzetről mondanak el valami nagyon fontosat. A „kincs”, amit e „hősi létet” őrző lélek hazahozott, s aminek oly makacs hittel kereste a helyét, ma végképp „stílusidegennek” tetszik Magyarországon. A játék titkának tudása, az alázat, s a folytonos „gyakorlás” – amiként az övéhez hasonló talentummal születettek, Pusztás, Papp László, Balczó vagy Egerszegi Krisztina is tették ezt napra nap! – által teremtett szeretetre, a megtartó, felszabadító öröme való képesség ez, aminek az emlékezete él talán, s ha van szemünk s fülünk reá, lábra kaphat még valamikor. Varga Zoltán elmondta, amit akart, nyugodt lehet az álma. Őszinte, szelíd, méltóságot sugárzó ember vallomása ez a könyv, ahogy Balczó András írta róla. A tekintete pedig – akárcsak játéka a pályán s azon kívűl – tiszta maradt: akárki belenézhet.

Varga Zoltán:

Valahogy mindig félúton

Püski Kiadó

Normafa

Az ápolatlan külsejű, torzonborz, tetovált férfi láthatólag nagy örömmel kanalazta a sűrű bablevest, csetintett hozzá. Kortyintott egyet-egyet a söréből. Úgy 40 körül lehetett, de eléggé kikezdte az élet. Párja kesely szőke, pattanásos arcú, pufók asszonyka volt, savószínű szemekkel, herpeszes szájjal. Alul kopott kék macsóalsót viselt, valami rózsás felsővel és zöld sállal. A csehóban felhólyagosodott festékű ülőkéen néhol párnák. Az asztalokon viaszosvászson terítők. Hűen a helyszelleméhez, alumínium evőeszközök és műanyag táányrok. A nő csak nézte a férfit, kért tőle olykor egy-egy kanállal, csak a sört itta komótosan.

A másik asztalhoz fiatal nő érkezett, 10 éves forma kislánnyal.

A nőn terepszínű hátizsák. Szép formájú hosszúkás arca volt. Szomorú tekintettel, alig kihúzott szemekkel, diszkrét sminkkel. Vörös haját farkocsba fonta.

Ő is babgulyást rendelt, a gyerekek is. Előtte rumot kért. A gyerekek csak csodál-

ta- anya, te nem szoktál inni. Lehajtotta egyszerre a rumot, majd másikat kért, azt is egy szuszra lenyelte. Semmi közöd hozzá, vágta oda a gyerekeknek, akkor iszom, amikor akarok. A leánykának nem ízlett a babgulyás, undorral tolta félre a kolbászkarikákat.

Közben a szomszéd asztalnál a férfi fizetett, kezeslábasából óvatosan szedgette elő a gyűrött papírpénzeket, éppen elég volt.

Az anya rámosolygott a kislányra - kérsz palacsintát? - kérdezte. Igen. Rendelt diósat és lekvárosat, két-két adagot. A távolba nézett: Peregtek előtte az utóbbi hetek eseményei. A férje összecsomagolt. Az új nő türelmetlenül dudált a ház előtt. Ő megütötte kétszer a férjét a gyerek előtt, ezt nagyon sajnálta, azóta is. A kislány kiabált az apja után, egyre erőtlenebbül.

Most csak nézi a gyereket és újra meg újra keresi magában a hibát. Valami elszakadt végérvényesen - most úgy gondolja. Kiürült a csehó, már csak ők voltak. Fizetett.

- Menjünk, sétáljunk egyet - kérte a gyereket. A kora májusi napsütésben csodálatos volt a normafa, bár kicsit csípős a levegő.

Leültette egy padra lányát, itt várj meg, kérte, rögtön jövök. Elment egy kőépítmény mögé vagy száz méterre. Elővett a hátizsákjából egy barna üveget, lecsavarta a kupakot, nekidőlt a falnak és húzott belőle egy jókorát. Egy erőteljes vonaglás futott végig rajta, vett még vagy két levegőt és lecsúszott a fal mellett, ülőhelyzetig. A gyerek megérezhetett valamit, mert sikoltozva kereste az anyját, a járókelők közömbösen kikerültek.

Ösztönösen szaladt az anyja irányába, meglátta a falnál, mellé térdelt. A kezek erőtlenül visszahullottak, az arc egy fáradt, lárvaarc volt. A gyerekből kitört a félelem, ordított. Egy sétáló pár mellé térdelt, a nő kiáltotta: mentőt, orvost! A mentős kiszállt, megnézte az anyát, majd ölbe vette a kislányt. Na gyere, menjünk, majd szépen mindent elmesélek.

Dolinay Tamás

Egy ballagás emlékére

Még tegnap volt mikor
fürtös fejed
fürkészőn
dugtad át az ajtón

Még tegnap volt mikor
göndör kacagás
varázsolt lukat
mindkét arcfeledre

Még tegnap volt mikor
mindketten bámultuk
a csodát
mindent feledve

S ma van mikor
huncut fölénnyel
lépegetsz tüntetőleg
hátral a sorban

Ma van mikor
egy torokszorítást
egy feltörő könnyet
feloldasz egy mosolyban

Ma van mikor
anyád és apád
előtt, szívesebben
keresel egy másik kezét

Ma van mikor
ráébredek
ez egy másik világ
egy új fejezet.

Dolinay Tamás

Illusztráció: Szabó Tibor

Egészségügyi Szakdolgozók XXXIX. Országos Kongresszusa - Kaposvár

Az Egészségügyi Szakdolgozók Országos Kongresszusa kimagaslóan jelentős eseménynek számít a tudományos egészségügyi rendezvények körében.

Először 1970-ben került megrendezésre az akkor még csupán megyei szintű „Tudományos értekezlet”, melynek sikerein és eredményein felbuzdulva évről-évre megismételték e rangos esemény megszervezését, ezáltal segítve és felszínre hozva az egészségügyi szakdolgozók tudományos ambícióit. Az első tizenöt évben Debrecen adott otthont a konferenciának, majd 1985-től kezdve a Veszprém által megrendezett tudományos program országos körútra indult.

Idén Kaposvár adott otthont az eseménynek, a

kongresszus rendezői által meghatározott célja a tradicionális értékrendek mellett, az ápolás tudományosság útján történő továbbhaladásának elősegítése.

Intézményünkben hat szakdolgozó kapott lehetőséget arra, hogy előadásával járuljon hozzá a kongresszus céljának megvalósításához. Jakabné Harcsa Erzsébet ápolási igazgatónő poszterszekcióban indult. A poszter címe: Milyen egy súlyponti kórház élete? Nagyné Bártfai Brigitta (Gyermekosztály) előadásának címe: Sürgősségi csecsemő- és gyermekellátás, Székely Róbert (SBO) előadásának címe: Shockos beteg ellátása szakdolgozói aspektusból, Oláh Ágnes (Hematológiai Osztály) előadásának címe: Steril elhelyezés jelentősége akut leu-

kémiás betegek ápolásában, Varga Lászlóné (Oktatási Csoport) előadásának címe: Gyakorlati oktatás monitorizálása, Kelemen Ágnes (Higiénés Osztály) előadásának címe: Infekciókontroll a beutalótól zárójelentésig. Előadónk az egészségügyi ellátás különböző szakterületein látnak el feladatot, ezáltal biztosított volt a kongresszusi előadások szakmai változatossága.

A háromnapos esemény helyszíne a Kaposvári Egyetem volt, mely az ország egyik legfiatalabb egyeteme, és legszebb campusa. A rendezők fáradhatatlan és lelkiismeretes munkával járultak hozzá, hogy az 1200 fős kongresszusi résztvevő igényes kiszolgálás mellett, kellemes környezetben tölthesse el szabadidejét, ezáltal gazdagabbá válva egy sike-

res konferencia élményével.

A kongresszus nagyon jó lehetőséget nyújtott számunkra különböző szakterületeken dolgozó kollégáinkkal való ismerkedésre, valamint a szakmai tapasztalatok cseréjére. Büszkéek vagyunk, hogy mi is eljuthattunk és részt vehettünk ezen a rendezvényen és sikeresen képviselhettük kórházunkat.

Jövőre a XXXX. Egészségügyi Szakdolgozók Országos Kongresszusának Veszprém ad otthont, ezúton biztatunk mindenkit, hogy szakmai kutatásait és azok eredményeit merje megmutatni és ezáltal kórházunk hírnevét növelje.

Köszönetet mondunk kórházunk vezetőségének, hogy lehetőséget adtak a sikeres szereplésre.

Kelemen Ágnes

Oláh Ágnes

Az Etikai Bizottság tájékoztatója

A Kórházi Etikai Bizottság és az Intézeti Kutatásetikai Bizottság **2008. május 13-ai** ülésén egy betegpanaszt vizsgált ki a bizottság. A panasz az egyik nagyforgalmú, túlszűfolt szakrendelésen dolgozó orvos nem megfelelő hangnemére vonatkozott. Az érintett orvos elismerte hibáját. Etikailag kifogásolható viselkedése miatt az Etikai Bizottság figyelemztetésben részesítette.

Az ügy kivizsgálása során ismételten felszínre került, hogy a kórház különböző szakrendeléseinek a terhelése nagyon eltérő. Egyes rendelések a szűkös személyi állomány és az előjegyzési rendszer ellenére szabályozhatatlan betegforgalom miatt „túlórázva” is csak igen nehezen tudják feladatukat el látni. A következőket túlterheltség óhatatlanul konfliktushelyzeteket eredményezhet. Az EB szükségesnek tartaná a túlszűfolt szakren-

delések működési feltételeinek kedvezőbbé tételét.

Az ülés hátralévő részében előléptetési kérelmeket és gyógyszerkipróbálási kérelmeket tárgyalta meg a bizottság.

A **2008. június 10-ei** ülésen egy újabb betegpanaszt ismertetett az elnök. A rendelkezésre álló dokumentumok mérlegelése során a bizottság az érintett orvos meghallgatása mellett szükségesnek ítélte meg a vizsgálatkor elhangzottakat halló fültanú meghallgatását is. Ezért 2008. június 18-ára rendkívüli bizottsági ülés összehívása mellett döntött az EB.

Sor került még néhány gyógyszerkipróbálási kérelem megbeszélésére is.

Ismételten előfordul, hogy a vizsgálatot kezdeményező cég, vagy a vizsgálat leendő vezetője hiányos (OGYI engedély nélküli!) dokumentáció alapján szeretné az EB

beleegyezését megkapni, amire nincs lehetőség!

A **2008. június 18-ai rendkívüli** ülésen az EB meghallgatta az érintett orvost. Az ügy alapját képező, kifogásolható mondatok fültanúja sajnálatos módon nem jelent meg az ülésen, és így a kérdés megnyugtató tisztázására és lezárására nem nyílt lehetőség. A következő (2008. július 1.) EB ülésre a fültanú megjelenését újra kezdeményezte az Etikai Bizottság. Ekkor az ügy végleges lezárására sor fog kerülni.

A Kórházi Etikai Bizottság és az Intézeti Kutatásetikai Bizottság **2008. július 1-jén** tartott rendkívüli ülésén folytatta egy betegpanasz kivizsgálását. Miután a sérelmezett mondatok elhangzását igazolni tudó „fültanú” ismételt kérésre sem jelent meg, a panaszoslevélben foglalt állítást bizonyítani nem lehetett, így az érintett

dolgozóval szemben etikai vétséget sem lehetett megállapítani.

A **2008. július 22-ei** ülésen egy újabb betegpanasz megtárgyalására került sor. A panaszosokat és az érintetteket külön-külön, majd együtt is meghallgató hosszú beszélgetés ellenére sem lehetett a panaszok megalapozott voltát egyértelműen bizonyítani, így etikai vétséget sem állapított meg a bizottság.

Ismételten felhívja a figyelmet az Etikai Bizottság arra, hogy a betegek, hozzátartozók és a beteg ellátását végző egészségügyi dolgozók közötti konfliktusok megfelelő kommunikációval elkerülhetőek lennének. A betegeknek és a hozzátartozóknak természetesen vannak jogaik, de kötelességeik is, bár az utóbbiakról hivatalos fórumokon ritkán esik szó.

Dr. Jakó János
EB és IKEB elnök

AZ OKTATÁSI CSOPORT HÍREI

Az Egészségügyi Minisztérium 2007. évben pályázatot írt ki „Az onkológiai ellátás területén szakmai előképzettségre épülő ápolói, aszisztensi és szakasszisztensi szakosító képzések támogatására”. Intézményünk Oktatási Csoportja sikeres pályázatot nyújtott be, melynek értelmében 2007. szeptemberében 20-20 fő hallgatói létszámmal két 1 éves szakképzés beindítása vált lehetővé. Az egyik a pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló képzés, a másik a pulmonológus-allergológus szakasszisztens képzés, melynek lebonyolítására összesen 4.800.000 Ft. összegű támogatást biztosított a Bíráló Bizottság döntése alapján az egészségügyi tárca.

A képzések 2008. júniusában eredményesen befejeződtek, a képzésben részt vett munkatársaink szép eredményekkel zárták az írásbeli, gyakorlati, valamint szóbeli vizsgát.

A vizsgabizottság külön dicséretben részesítette mindazokat, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtottak a vizsgán.

A pulmonológus-allergológus szakasszisztens képzésben résztvevők közül:

Szóbeli vizsgán dicséretet kaptak: Lakatos Zsuzsanna, (Légzésfunkciós labor) Nagy Anett, (Gyermekosztály) Pap Noémi (Asztma Szakrendelő) Pere Andrea, (Légzésfunkciós labor) Zimán Ilona, (Fül-Orr-Gége Szakrendelő).

Szakmai gyakorlati vizsgán dicséretben részesültek: Gyurics Lászlóné, (Tüdőgondozó - Gávavencsellő), Mártonné Gönczi Krisztina (Pulmonológia), Nagyné Bártfai Brigitta (Gyermekosztály), Olajos József Tiborné (Bronchológia) Zimán Ilona (Fül-Orr-Gége Szakrendelő)

Összevont dicséretben Olajos József Tiborné részesült kiemelkedő teljesítménye miatt.

Ezúton kívánom megköszönni mindazon kollega oktatói tevékenységét, - (kiemelten: dr. Obbágy Veronika főorvosnő, dr. Vinkler Ilona főorvosnő, valamint Papp Miklós Tiborné egészségügyi szakoktató és egyben tanfolyamfelelős) - akik a szakasszisztens-képzés alatt mindvégig kimagasló szakmai felkészültségükkel, valamint áldozatos munkájukkal hozzájárultak a képzés sikeréhez.

A pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló képzésben résztvevők közül:

Szóbeli vizsgán dicséretet kaptak: Bábiné Miseta Szilvia (Gyermekgyógyászat), Gacsályiné Cziráj Veronika, (Pszichiátriai Osztály - Nagyálló), Miklósné Béres Andrea (Pszichiátriai Osztály - Nagyálló).

Ezúton kívánom megköszönni mindazon kollega oktatói tevékenységét, - (kiemelten: dr. Gulácsi István szakorvos, Bodóné Erős Rózsa egészségügyi szakok-

tató, valamint Békési Krisztina főnővér) - akik a szakápoló- képzés alatt mindvégig kimagasló szakmai felkészültségükkel, valamint áldozatos munkájukkal hozzájárultak a képzés sikeréhez.

Az Oktatási Csoport lebonyolította a képzéseket, valamint elkészítette a két támogatott pályázat részletes szakmai és pénzügyi beszámolóját, mellyel a pályázati kiírásnak eleget tett.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a támogatott képzés elérte célját, hiszen a vizsgaeredmények tükrében sikeresnek bizonyult. A képzés során olyan speciális és korszerű ismereteket nyújtottunk szakdolgozóinknak, melyet a napi munkájukba tudnak beépíteni, illetve hasznosítani, mindez pedig nélkülözhetetlen eleme a magasabb színvonalú, korszerű betegellátásnak.

*Bartos-Molnár Tímea
oktatási csoportvezető*

FELHÍVÁS!

TISZTELT MUNKATÁRSAK!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy kórházunkban negyedik alkalommal kerül megszervezésre a

MINŐSÉGÜGYI VETÉLKEDŐ

A vetélkedő tervezett időpontja: 2008. szeptember 19. (péntek).

A résztvevők 4 fős csoportokban „mérhetik össze” tudásukat.

A gyógyító osztályok csoportjainak összeállítása: 1 fő orvos, 3 fő szakdolgozó.

A sikeres szereplés érdekében a vetélkedő előtt felkészítő-tréninget szerve-

zünk. Várjuk a 4 fős csapatok jelentkezését írásban!

Jelentkezési cím:

Minőségügyi Osztály

E-mail cím:

minosegugy@josa.hu

*Tóth Zsuzsanna
szervező*

**JELENTKEZÉSI
HATÁRIDŐ:**

2008. AUGUSZTUS 15.

Narancssapkások Bükkszéken

Már rég nem kérdés, hogy intézményünk szociálpolitikai juttatásai közül a szüni-dei gyermek táboroztatás az egyik legsikeresebb. Mutatja ezt hogy, évről évre nagyobb számban jelentkeznek s a résztvevő gyermekek ill. szüleik pozitív visszajelzései. Mint minden évben, most is változatos programokat szerveztünk az egyhetes üdülés idejére. A helyszín ezúttal a Mátra lábánál festői környezetben fekvő Bükkszék volt. Szállásunk a falu közvetlen szomszédságában emelkedő domb oldalán helyezkedik, honnan gyönyörű panoráma tárult elénk. A szép látványt tovább színesítette kis cso-

portunk valamennyi kobakját díszítő narancssárga baseballsapka, miket a PR iroda adományozott számunkra. Az egyensapkák révén a többi táborlakó és a falu narancssapkásokként azonosított bennünket. Ha a sapkák mesélni tudnának elmondhatnák merre jártak, mit láttak. Szombati megérkezésünk és szobaelfoglalás után, láthatósági mellénybe bújtunk és irány a már hagyományos éjszakai túra. Volt izgalom bőven, az ösvény mentén rémséges fenevadak (békák) leselkedtek a gyanútlan túrázóra. Másnap mivel az időjárás csodás volt felkerestük az ország leghosszabb (150 m)

csúszdájáról híres bükkszéki, strandot mit gyerkőceink annyira élveztek, hogy egész nap ottmaradtunk. Hétfőn ragyogó napsütésben egész napos gyalogtúrra indultunk a siroki várhoz. Célunk azonban el nem érhetők. Valamiért már évek óta az időjárás úgy akarja, hogy utunk vége felé bőséges égi áldásban részesüljünk. Most is ez történt. De se baj, a buszvezetők ikonja "Béla bá" újra megmentett minket. Másnap - már motorizálva - megnéztük a várat. De ellátogattunk az egri várhoz is és egy egész napos kirándulás keretében megcsodáltuk Szilvásvárad szépségeit is kisvasúttal s rögtön-

zött szülinapi bulival az ősemberbarlangban. Persze nem hagytuk ki a környék más nevezetességeit sem. Csütörtökön a tábor zárásaként éjszakai fürdőzésre mentünk az egerszalóki fürdőbe, amit már a táborban éjfélvi zsíroskenyér partival folytattunk...

Elmondhatjuk, hogy az idei táborozás alkalmával is újabb feledhetetlen élményeket szereztünk a résztvevő gyerekek legnagyobb örömére. Zárszóként egy rövid idézet egyikük (8 éves) a táborban írt naplójából: "Kár, hogy hazamegyünk, de azt be kell vallani, hogy azért a szüleink hiányoznak..." G.A.

Égető kérdések Szerző: Dr. Simonfalvi Ildikó

A nyaralást megkeserítő napégés nemcsak átmeneti probléma, hiszen hosszú távon gyorsítja a bőr öregedését, és akár bőrrák kialakulásához is vezethet.

A szépségért meg kell szenvedni – szoktuk mondogatni, de vajon tudjuk-e, hogy rövid és hosszú távon milyen árat fizetünk a divatos napbarnított bőrért?

A bőr nemcsak a mechanikai károsodásokkal szemben nyújt védelmet, hanem óvja szervezetünket a káros UVA és UVB sugarakkal szemben is. Túlságosan hosszú napozás után vagy különösen erős napfény hatására azonban bőrünk elég hamar gyulladással (fájdalommal és pirossággal) jelzi, hogy túlléptük a megengedett mértéket. Egyes gyógyszerek is fokozhatják a fényérzékenységet, ezért bármilyen új szer szedése előtt célszerű erre is rákérdezni a rendelőben vagy a patikában.

A köznyelvben napégésnek, orvosi szakkifejezéssel dermatitisz szolárisznak nevezett jelenség a bőr felszínes rétegeinek gyulladása. Ilyen esetekben a napozás után néhány órával a bőr kipirul, fájdalmasan fesszé és

viszketővé válik. Súlyosabb esetekben kisebb-nagyobb hólyagok jelennek meg a bőrön, melyek már minimális erőbehatásra is kifakadhatnak, fájdalmas hámlást okozva maguk után. Mindkét fajta gyulladás jellegzetessége, hogy a bőr elpusztult legfelső hámrétege idővel lelékódik, lehámlik.

A napozás okozta bőrbántalmak legjobb megelőzése,

elveszített nedvességet.

Amennyiben mégis megtörtént a baj, számtalan készítmény közül válogathatunk. Ilyen esetekben leginkább a pantenol- és allantoin-tartalmú, illetve antihisztamin hatású készítményekkel segíthetünk a fájdóan vörös bőrön.

A rövid távú hatásokon túl a napégés egész életünk-re kiható következmények-

tozások, szaruképződmények vagy hámmegvastagodások, melyek rosszindulatú daganat előjelei lehetnek.

Ennél is nagyobb problémát jelentenek az egyre nagyobb számban előforduló bőrrákok. E daganattípus gyakorisága az életkor előrehaladtával emelkedik, ami egyáltalán nem meglepő, ha tudjuk, hogy a bőrt érő káros napfényhatások az élet folyamán összeadódnak. Már régen észrevették, hogy a bőrrák elsősorban azok betegsége, akik sokat vannak a napon. Érdekes megfigyelés ugyanakkor, hogy a bőrrákok nem elsősorban a déli népeket érintik. Ennek oka, hogy a bőrrák szempontjából nem kizárólag a napon töltött órák száma a döntő, hanem a napégések száma. Ez pedig inkább az északi, hűvösebb területen élők problémája, akik a néhány hetes nyári vakáció alatt rövid idő alatt szeretnének tartós barnasághoz jutni, aminek csaknem törvényszerűen sorozatos napégés a következménye.

Kellő körültekintéssel és minimális odafigyeléssel a napozás rövid és hosszú távú következményeit is sikerrel kivédhetjük.

Forrás: www.medical-tribune.hu

ha betartjuk a biztonságos napozás szabályait, és megfelelő fényvédő faktorú készítményekkel védekezünk a leégés ellen. Fontos tudni, hogy az erős napsugárzás akkor is erősen igénybe veszi és kiszáradítja bőrünket, ha még nem okoz napégést, ezért ilyenkor is érdemes hidratálókrémmel pótolni az

kel is járhat. A bőr gyors öregedése és ráncosodása jórészt esztétikai, kozmetikai probléma. Különösen a fehér bőrű, szeplős, vörös hajú embereknek kell különösen ügyelniük arra, hogy csak a legszükségesebb időt töltsék a napon. Az öregedés folyamán ugyanakkor előjöhhetnek olyan bőrelvált-

Betegközpontú egészségügyi ellátás Gávavencsellőn

Betegközpontú és lakosság közeli ellátás valósulhat meg Gávavencsellőn a település önkormányzata és a Jósa András Oktató Kórház összefogásával. A gávavencsellői tudógondozó épületében a belgyógyászati és gyermekgyógyászati szakrendelések mellett júniustól ultrahangos szakrendelés is működik. Az új szakrendelés előjegyzéses rendszerben, háziorvosi, szakorvosi beutalóval látogat-

ható, ahol hasi-, kismedencei-, pajzsmirigy-, nyaki-, izületi-, felső-alsó végtagi-, vénás color-és doppler ultrahangos vizsgálatok elvégzésére nyílik lehetőség a nagyközség és vonzáskörzetében élők számára. A telemedicina lehetőségeit kihasználva a tervek között szerepel orvosi, szakorvosi konzultáció megvalósítása a kórház és a háziorvosi, illetve a szakrendelők orvosai között.

Szívhalál

Borzalmas volt látni a tévében Fehér Miklós agóniáját, vagy hallani, hogy ifjabb Dárdai értelmetlenül rövid időt kapott a sorstól. Ott halt meg a focipályán. Ahogy viccesen mondani szokták, nem baj, ha nem megy a játék jól, ha győz az ellenfél, de hagyja ott a "lelkét" is a csapatért. Hát otthagya. Most Kolonics György van tele a sajtó, mindenki okos, elemez, jósol, vagy vádaskodik. Az embereket szétfeszíti a kíváncsiság, sok a jó szándékú aggodás és még több a "bezzeg én megmondtam" megnyilvánulás.

Koló meghalt, 36 évet élt, közfigyelem és közszeretett közepette. Elment egy legenda, egy példakép és született egy újabb kétség. Olvastam, hogy a húszas-harmincas években olimpikonjaink vonattal vagy hajóval utaztak egy-egy világeseményre. Főnökeik jóindulatán mulott, hogy elengedik őket, vagy szabadságot kellett kivenni, hogy ezután, aranyat, vagy néhán bronzedált szerezzenek a haza dicsőségére. Ma egy élsportolónak rövid, sikeres pályafutása alatt kell egzisztenciát teremteni, lakást venni, családot alapítani, hogy azután bátran tudjon nekiugrani az életnek. Ennek hatalmas ára van, a szervezetet kell kitenni újabb és nehezebb erőpróbáknak. Emberfeletti edzésprogramokkal felkészülni a szinte lehetetlenre.

Ez már nem jóleső fickádozás, ez véres verítéket kívánó, precízen kitervezett önmarcangolás. A szív tud szeretni, megkeményedni, elágyulni, befogadni és eltaszítani, és megállni ... örökre.

D.T.

„Most már legyőzhetetlen”

KOLONICS GYÖRGY
(1972-2008)

Illusztráció: Szabó Tibor

KÓR-HÁZUNK

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT JÓSA ANDRÁS OKTATÓ KÓRHÁZ LAPJA

Felelős kiadó:

Dr. Pikó Károly
főigazgató

Főszerkesztő:

Dr. Dolinay Tamás

A szerkesztőbizottság:

Bugya István
Jakabné Harcsa Erzsébet
Szabó Tibor
Tass Emőke

A szerkesztőség munkatársai:

Bakosné Mikula Edit
Gyarmati Ágnes
Nagy Viktória

Szerkesztő:

Kovács Mariann
kovacs.mariann@yahoo.com

Fotó:

Racsó Tibor

Tervezés,

nyomdai kivitelezés:

Tatár Róbert
reklámgrafikus

Mobil: (70) 381-6672
robitatar@yahoo.com

Ingyenes kiadvány.

Megjelenik kéthavonta
1.500 példányban.

A szerkesztőség címe:

4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 68.
Tel.: (42) 465-666

Helyesbítés! Kórházunk legutóbbi számában a Pénzgazdálkodási Osztály tevékenységét mutattuk be. Terjedelmi okok miatt, csupán a Pénzügyi Csoport munkatársait ábrázoló fotó került a lapba. Ezúton kérünk elnézést a Számviteli Csoport dolgozóitól, most, pótoljuk a hiányt.

HIRDETÉS

BUDAPEST BANK

AGE Money Bank tagja

Gyermeke folyamatosan nyaggatja a zsebpénz miatt?

Válasszon olyan megoldást a zsebpénz kezelésére, amely megtanítja gyermekét okosan bánni a pénzügyekkel, így Önnek is egy gonddal kevesebb.

Miért éri meg az Universo számla Önnek és gyermekének?

Mert **egyedülálló folyamatos kedvezményeket** biztosít tanuló diákoknak:

- a havi számlavezetés díja **0 Ft**
- az elektronikus főkártya (Visa Electron, Maestro) éves díja **0 Ft**
- havi 2 darab készpénzfelvétel **díjmentes** bármely Budapest Bankos ATM-ből, ha ez nem teljesül, akkor 1 darab egyéb magyarországi ATM-ből
- EBKM: évi 0-0,75%.

Ha most Universo Diákszámítást nyit, azonnal egy **Universo pólót** kap ajándékba.*

Ingyenesen igényelhet Diákhitelt, még az adatlapokért sem kell fizetni!

Várjuk Fiókunkban gyermekével!

Budapest Bank Nyrt.
4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 3.
Tel.: 06-42/594-370

* Azok az ügyfelek, akik 2008. május 6. – 2008. október 15. között bármely Budapest Bank bankfiókban Universo Diákszámítást nyitnak és bemutatják érvényes diákigazolványukat, illetve az ezt átmenetileg helyettesítő egyetemi/főiskolai felvételi értesítőt, 1 db ajándék pólót kapnak. Póló csak a készlet (5000 db) erejéig. A képek csak illusztrációk. A számlacsomag részletes leírását a vonatkozó Hirdetmény, a Lakossági bankszámla, bankkártya, betét és folyószámla Általános Szerződési Feltételek, az Üzletszabályzat tartalmazza. 14-18 éves korig a számlanyitáshoz szülői hozzájárulás szükséges.

Budapest Telebank: 06-40/477-777

www.universo.hu

Térjünk a lényegre.

II. JÓSA CSALÁDI NAP

FÖLDÖN VÍZEN LEVEGŐBEN

